

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

FRA

DEN PRIVATE REALSKOLE I AARHUS

AF

P. B. FENGER,
CAND. THEOL.,
SKOLEBESTYRER.

AARHUS.

BRØDRENE BACKHAUSENS BOG- & STENTRYKKERI.

1875.

Lidt om Undervisningen i Naturhistorie af Lærer N. K. Kristjansen.

Der er, som bekjendt, af flere Skolemænd blevet udtalt forskjellige Anskuelser om, hvilke Fag der i Særdeleshed bør lægges Vind paa ved Undervisningen som bedst svarende til at udvikle Barnets Evner og befordre den sande Dannelse. Jeg skal vel vogte mig for, at atsige nogen bestemt Dom i saa Henseende, dertil har jeg endnu for liden Erfaring —, men det forekommer mig, at lige saa vel som hvert Fag bibringer Barnet særegne Kundskaber, lige saa vel maa det paa- virke og udvikle visse Evner, og det paa en saa- dan Maade, som et hvilket som helst andet Fag ikke kan eller skal, saa at jo flere Fag, der udelades af Undervisningen, jo mere ensidig bliver Uddannelsen. En anden Sag er det derimod, naar der tales om Barnets første Undervisning. Enhver indser let det urigtige i at bebyrde Barnet med for meget, og at det ikke er ligegyldigt, hvad man byder de smaa; det gaar i aandelig som i legemlig Henseende: Barnet taaler ikke den samme Mad som den voxne, saa hvad der kan være styrkende og nærende for denne, kan

ofte være dødbringende for hint. Men ogsaa paa dette Omraade møder man mange Anskuelser, og da især med Hensyn til, hvad der først bør fortælles. De fleste ere vel nu til Dags enige om, at Eventyr, Sagn, Bibel- og Fædrelandshistorie bedst egne sig til at meddeles Børnet, og det er vist kun faa, der tænke paa, og endnu færre, der tale om, at fortælle det Naturhistorie, skjønt det synes mig, at dette Fag ingenlunde bør tilsidesættes.

Enhver, som kjender noget til mindre Børn og har iagttaget deres Sædvaner, vil have bemærket, hvor gjerne de lege med Dyr, og at de med Glæde høre tale om og selv tale om dem. Naar jeg i Timerne som Paaskjønnelse af Børnenes Flid vil fortælle noget, og selv giver dem Valget imellem Eventyr og Fortællinger om Dyr, kan jeg ikke erindre, at de nogensinde have forlangt det første; af en tresindstyveaarig Lærer har jeg hørt det samme, og jeg tvivler ikke om, at flere vilde komme til et lignende Resultat, hvis de gjorde et Forsøg i den Retning.

Desuden maa man lægge Mærke til, at enhver Undervisning, hvad enten den er en Fortælling af Eventyr eller en Samtale om Tal, i egentlig Forstand bestaar i en Sammenligning og Sammenstilling af det synlige og bekjendte med det usynlige og ubekjendte, saa det kun gennem Forestillingen om hint er muligt at faa Begreb om dette; men heraf følger jo, at det maa være det naturligste og rigtigste først at

gjøre Barnet bekjendt med den Verden, det lever i, med de Ting, det daglig færdes iblandt og kan fatte med Sanserne, fremfor strax at føre det ind i en Indbildningsverden uden Virkelighed. Endvidere kan man kun gennem Kundskab til Nutiden komme til Begreb om det, der hører Fortiden og Fremtiden til, saa jeg tror, at den, i hvis Lod det er faldet at lede Barnets første Undervisning, men forglemmer at aabne dets Øje for Naturen, begaar en stor Fejl, idet han lader et Middel slippe sig af Hænde, der maaske allerbedst kunde sætte ham i Stand til paa en sund og naturlig Maade at lægge Grunden til en sand og velsignelsesrig Opdragelse.

Med Hensyn til de Anskuelser, som ere udtalte i det efterfølgende, tillader jeg mig at bemærke, at de ikke maa betragtes som Frugt af nogen lang Erfaring, — dertil er jeg for ung som Lærer —, hvorfor det ogsaa langt fra er min Mening at ville opkaste mig til Reformator enten paa den ene eller den anden Maade. Det er især til Elevernes Forældre og Skolens Velyndere disse Linier ere bestemte under Følelsen af, at en Lærer skylder de Forældre, hvis Børn han underviser og alle, som have en venlig Tanke til overs for ham og hans Gjærning, en Redegjørelse, ikke alene for, hvori, men ogsaa for, hvorledes der undervises.

Af Skolens 7 Klasser har jeg kun Timer med de 6 ældste, saa at 2den er den yngste, jeg læser med. I denne Klasse læses ikke Natur-

historie som noget bestemt Lærefag, der er opført paa Timetabellen, idet Undervisningen kun bestaar i, at jeg samtaler med dem om Dyr, som de kjende, saa som Hunden og Katten eller andre, som de daglig se eller ofte komme i Berøring med. Jeg har ikke forlangt, at de skulle bruge nogen Læsebog, skjønt mange af dem vise Lyst dertil og ofte læse i deres ældre Brøders Bøger, hvad jo aldrig kan skade. Naar et af Børnene fortæller mig, at han har en lille Hund eller Kat, beder jeg ham fortælle mig, hvad han selv har iagttaget af disse Dyrs Væsen, om Hundehvalpenes og Kattekillingeres Legelyst, om hvorledes disse deres smaa Legekammerater ofte ere noget uhøflige, springe op paa Borde og Stole, tage Maden fra dem, bide dem i Fingrene, hvad der altsammen afgiver godt Stof til Santale, saa vel om, hvor nøje deres Gribes- og Forsvarsredskaber ere afpassede efter deres Levemaade, som om Hundens Troskab og Kattens Lumskhed.

Ofte have de set noget urigtigt eller kun halvt, og da er det en Selvfølge, at man maa benytte Lejligheden til at rette det fejle og tilføje det manglende. Saaledes beklagede en lille Dreng sig en Gang over sin Kat, der efter hans Mening var altfor streng mod sine Unger, idet den uden Skaansel slæbte dem fra et Sted til et andet. Jeg opklarede hans Misforstaaelse og bad ham lægge Mærke til, hvorledes Ungerne befandt sig ved en saadan Behandling. Kort Tid efter fortalte han mig, at han efter egen Iagttagelse

ikke alene var bleven opmærksom paa sin Fejltagelse, men ogsaa paa, at det vist var af Frygt for, at han skulde gjøre Ungerne noget, at den, som han først mente, havde behandlet dem paa en saa upassende Maade. En anden Dreng, som, efter at jeg havde fortalt om unge Hundes Lyst til at løbe efter deres egen Hale, havde gjort et Forsøg med sin Hundehvalp, beklagede sig over, at Experimentet var mislykkedes, men trøstede sig med, at det nok vilde komme, naar den blev ældre, da den vist var for tyk til at kunne naa sin korte Hale.

Jeg ved vel, at mange ville anse disse og lignende smaa Træk, som jeg kunde anføre mange af, for noget Pjankereri, der ikke burde have hjemme i en Skole og mindst i en Realskole, men hertil vil jeg svare, at selv om alle andre have den Mening, saa har jeg den dog ikke. De smaas Fortællinger, hentede fra Børnenes egne Iagttagelser af Naturen ere Vidnesbyrd om, at den saa smaat har begyndt at gjøre Indtryk paa dem og at aabne deres Øjne for sin Fylde, og jeg kan efter min egen Erfaring bevidne, at den, der med Taalmodighed vejleder Børnene efter bedste Evne, vil høste rigelig Løn for sin gode Villie ved at se, hvorledes de smaa med stedse stigende Lyst betragte, hvad der omgiver dem og stadig tilkjendegive deres Glæde og Beundring over det ny, de lidt efter lidt faa Øje paa.

Men skal Samtalen med Børnene føre hertil og ikke fra det barnlige gaa over til det barnagtige, da maa Læreren ikke alene selv have,

men ogsaa bestræbe sig for at bibringe Børnene Følelsen af, at denne Fremgangsmaade ikke er Formaal, men Middel, at det ikke kommer an paa at fortælle løst og fast, men kun det, der kan tjene til at give Kundskab og Belæring. Er dette ikke Tilfældet, saa lader man Alvorengaa tabt — og med den gaar meget mere —, hvad der efter min Mening er lige saa urigtigt og sørgeligt i en Skole, som at lade Haardhed og Strenghed sidde til Højboards. For Læreren gjælder i Sandhed det gamle Ord: Alvor og Gammen kan godt sammen.

I 3die Klasse begynder altsaa den egentlige Undervisning, eller der læres et bestemt Afsnit af Zoologien i særskilte Timer. Det er en Selvfølge, at der i dette Fag saa vel som i alle andre maa begyndes med det lettere for derpaa at gaa over til det sværere, hvorfor jeg lader denne Klasse læse Pattedyrene og Fuglene, som de jo kjende lidt til fra det daglige Liv. Jeg plejer da først at lade Børnene se paa de Afbildninger, de enten have i deres Bog, eller som jeg foreviser dem, og jeg opfordrer dem saa en for en til at fortælle noget om Billedet, indtil jeg har Vished for, at de have modtaget det rigtige Indtryk af Dyrets Udseende og med nogenlunde Klarhed kan besvare Spørgsmaalet: „hvordan ser det ud.“ Dernæst bestræber jeg mig for, at henlede Børnenes Opmærksomhed paa, hvorledes man af Dyrets Bygning for en Del kan slutte sig til dets Liv, hvilket efter min Mening

er langt bedre end enten selv at fortælle dem det eller lade dem læse en hel Del; thi de vænnes da til at betragte Naturen med mere Eftertænkksomhed og til lidt efter lidt klarere at kunne indse Skabningens gode og vise Indretning, der for Enhver, der har modtaget Indtrykket deraf, hvad enten han er gammel eller ung, maa være et Vidnesbyrd om Skaberens uendelige Visdom og Kjærlighed.

Det falder ikke alene de flinke Børn let fra Dyrets Ydre at slutte sig til dets Opholdssted og Levemaade; men de glæde sig ogsaa mere over den Kundskab, de saaledes have indsamlet og huske det meget bedre, end hvis de enten selv læste det, eller det blev dem fortalt. Mange mene dog det Modsatte; jeg har hørt en Seminarylærer paa et Skolemøde udtale sin Misfornøjelse med, at der i Lærebøgerne var skrevet altfor meget om Dyrenes Tænder og Kløer, og han mente, at dette ikke kunde interessere de smaa, men at det kun maatte være dem til Plage. Det var efter hans Mening altfor smaaligt og kjedeligt at gaa til Værks. Derimod forekommer det mig, at skal Barnet ikke vide, hvorfor hvert Dyr har sin særegne Bygning, sine særegne Tænder og Kløer, saa glemmes det store over det smaa, idet Barnet saa ikke faar Øjet aabnet for Harmonien i Naturen, og Undervisningen udarter til en tankeløs Snakken, der kan være morsom nok, ja maaske for morsom i Øjeblikket, men ikke virker uddannende og forædlende paa Barnets

Aand og ikke bibringer det noget varigt Indtryk og Kundskaber, der kunne have sandt Værd Livet.

Naar Børnene ere naaede saa vidt, at de nogenlunde kunne forstaa selv at se og deraf at drage Slutninger, fortæller jeg for dem, hvad jeg synes, de kunne forstaa og glæde sig ved. De for dem aldeles ubekjendte Dyr sammenligner jeg med Hensyn til Størrelse osv. med bekjendte og bruger sjældent Talangivelser, hvis egentlige Betydning de i Grunden ikke forstaa. Jeg undgaar saa vidt muligt de tørre og kjedelige Beskrivelser og bestræber mig for gjennem Fortælling, som indeholder en Skildring af Dyrets Væsen og Sædvaner, at gjøre dem bekjendte med dets Liv. At ville lade Begyndere tage al Ting med og bebyrde dem med for meget er urigtigt, hvorfor jeg kun lader dem læse om faa, naturligvis de vigtigste, Individier af hver Orden, men fortæller saa desto mere om hver enkelt; thi Børnene maa hellere kjende faa godt end mangt daarligt, hvilket sidste kun fører til Halvhed og Overfladiskhed, der ved enhver Undervisning maa bekæmpes af al Magt. Dog fortæller jeg ikke fra først af saa udførligt som senere, da enhver Repetition ellers kun vilde blive en Gjenfortælling af og en Overhøring i det samme, hvad der vilde føre til, at Interessen baade hos Lærer og Elever vilde slappes.

Efterhaanden som Barnets Evner udvikle sig, maa der tages fat paa det sværere, hvorfor Af

snittet om Leddyrene først gennemgaas i 5te og 6te Klasse. Undervisningen heri falder undertiden noget vanskelig i Begyndelsen, dels fordi Anskuelsen ikke kan komme saa meget til Hjælp, saa man mere gennem Tænkningen maa bringe Barnet til at drage sine Slutninger, dels fordi de fleste kun have lidt Bekjendtskab til disse Dyr fra det daglige Liv, da de i Regelen be-
 tragtes som ubetydelige og uanseelige Skabninger, der ikke ere værd at fæste Opmærksomheden paa. Det koster ofte ikke liden Anstrengelse at faa dem til at se paa de Exemplarer, jeg er saa heldig at kunne forevise dem, hvorfor jeg først maa stræbe efter at vække Interesse. Saaledes forekommer f. Ex. Bien, Myren eller Fluen dem altfor simple og dagligdags til at kunne være interessante; men naar der fortælles dem lidt om disse smaa Dyrs Munddele, der ere sande Pumpeværker, om deres hele Legemes beundringsværdige Bygning og om den Konstdrift, de lægge for Dagen, og som man næppe finder Mage til blandt de højerestaaende Dyr, da voxer de betydeligt i Elevernes Øjne, saa de ikke sjældent forlange at se dem igjen, idet de mere og mere overbevise sig om, at disse smaa Skabninger i Grunden ere større, end de ved første Øjekast saa ud til. Derfor gives der især ved Undervisningen i dette Afsnit rig Lejlighed til at henvende Elevernes Opmærksomhed paa, at intet i Naturen er smaat og ubetydeligt, men at vi al Tid, naar noget synes os saaledes, maa søge

Fejlen hos os selv, ikke saa meget i vor Mangel paa Evne som i vor Mangel paa Lyst til at se Naturen, som den er, og at jo mere vi af Kjærlighed til Skaberen og Skabningen bestræbe os for sandt og uhildet at iagttage denne, jo mere vil Øjnene aabnes for dens Vidundere, og jo flere Beviser ville vi finde paa den uendelige Visdom og Godhed, som taler til os lige saa klart og fyndigt fra de mindste som fra de største Skabninger.

Ved Santalen om Insekterne kommer man ofte til at berøre Blomsterne og i det hele taget Planteriget, saa det bliver en ligefrem Nødvendighed paa dette Trin at begynde paa den egentlige Undervisning i Botaniken, som dog saa smaat allerede er paabegyndt i de andre Klasser. Heri gaar jeg frem paa samme Maade som i Zoologien og bestræber mig for, at Børnene saa vidt muligt gennem Anskuelsen kunne komme til klart Begreb om Plantens Natur. Desuden er det mig meget magtpaaliggende, at de ogsaa faa noget Kjendskab til dens Væxt, Befrugtning og Liv. De fleste Børn, selv de, som ofte vise mindre god Læselyst, følge ikke alene meget opmærksomt med, naar jeg efter bedste Evne viser dem, hvorledes Planten ligesom Dyret er et levende Væsen, der ved sine Tusinder af Munde paa ethvert Blad indaander den Luft og gjennem de utallige fine Rodhaar indsuger de Stoffer, der i Forening give den Næring og Liv —, men de tilkjendegive ogsaa ofte deres Forundring over

at den pragtfuldste Blomst, dog kun er opbygget af den usynlige Luft og det uanseelige Muld, hvilken Tanke ikke gjør Blomsten mindre skjøn for deres Øjne. Det er en Selvfølge, at Børnene først maa gjøres bekendte med de indenlandske Planter, som de se hver Dag; men de mange, der paa forskjellig Maade anvendes i Husholdningen, f. Ex. Kaffe, Kakao, Bomuld osv. maa dog heller ikke forbigaaes. Tillige vil Fortællingen om visse andre udenlandske Planter, saasom Mimosen, Fluefængereren osv. ikke alene være en behagelig Afveksling og glæde Børnene, men kan ogsaa ofte bidrage betydeligt til at udvide deres Syn for det vidunderlige i Naturen.

Dog gjælder det samme i Botaniken, som jeg har anført med Hensyn til Zoologien, at hellere maa Eleverne kjende faa Individet godt end mange daarligt, hvorfor jeg ikke lægger saa megen Vægt paa, at de lære og huske hver enkelt Plantes Navn som paa, at de kunne henføre den til en bestemt Afdeling eller Underafdeling og ved nogenlunde Besked om dens Voxested samt om dens Plads og Betydning i Naturen.

En Gang imellem tager jeg Børnene med ud i Skoven, ikke saa meget for Lærdommens Skyld, da de uvante Omgivelser adspredte dem for meget dertil, som for at skaffe dem en uskyldig og ravnlig Fornøjelse. Dog gives der paa saadanne maa Vandringer ofte Lejlighed til at samtale med dem om et og andet, som ikke burde forbigaaes, men vanskeligt nok kunde tages med i

Timerne. Saaledes ville Eleverne da let kunne gjøres opmærksomme paa, hvor nøje Insekternes Farver passe med de Planter, de leve paa, hvorledes hver Plante udsøger sig sit særegne Opholdssted, passende til dens Natur, saa at de, som voxe paa høje og tørre Steder, ere behaarrede og have en tyk Overhud for bedre at kunne opsamle og holde paa Fugtigheden, hvorimod de, der voxe paa fugtige Steder, ere glatte og have en tynd Overhud. Ved at se, hvorledes visse Frø paa Grund af Behaaring flyve omkring eller hænge sig fast i Klæderne, forstaas let disse smaa kunstige Apparaters Betydning for Planternes Formerelse osv. Ofte lykkes det mig ogsaa paa disse smaa Exkursioner at give navnlig de flinke Elever smaa Vink med Hensyn til, hvorledes de med Lethed selv kunne anskaffe sig smukke Samlinger af Planter eller Insekter.

Naar hele Dyre- og Planteriget Historie saaledes er gennemgaaet i 2den til 6te Klasse, kan det ikke falde vanskeligt i 7de Klasse at opfriske det tidligere lærte, hvad der er nødvendigt ikke alene for Examen, men ogsaa for at faa en samlet Oversigt over det hele.

Men derfor behøver Undervisningen dog heller ikke paa dette Trin at være en blot Repetition af det tidligere læste og fortalte. Enkelte Ting f. Ex. Menneskets og Dyrets indre Bygning kan egentlig først nogenlunde grundigt gennemgaaes og forstaas i 7de Klasse. Desuden føres man let, ja ofte med Nødvendighed, ind paa Fysikens

og Kemiens Omraader. Saaledes kan Planternes Ernæring ikke rigtig forstaas uden nøjere Kjendskab til Luftens og Vandets kemiske Sammensætning. Øjet og Øret vilde være besynderlige og hemmelighedsfulde Maskiner for dem, dersom de slet intet kjendte til Lys- og Lydlæren osv. Eleverne i øverste Klasse have i Almindelighed ikke alene naaet en Alder og Aandsmodenhed, som sætte dem i Stand til at fatte mange af Naturkræfternes Virkningslove, naar de fremstilles paa en letfattelig Maade; men de fleste interessere sig meget derfor og føle Trang til selv at kunne forklare sig de daglige Fænomener.

Den naturhistoriske Undervisning, som udelukker al Fysik og Kemi maa være meget mangelfuld og usammenhængende og kan ikke klart vise Børnene, hvorledes Naturens uendelige Mangfoldighed dog i Grunden er en Enhed, en Helhed, hvori det ene passer nøje til det andet. Tillige maa da meget overspringes eller tages som en Trossag, hvoraf følger, at Undervisningen maa tabe betydeligt i Interesse.

Man kunde indvende herimod, at Verden paa denne Maade kom til at staa som et perpetuum mobile, som en Maskine, der holdtes i Gang ved sin egen Kraft; men jeg tror dog ikke, at der er noget at befrygte i saa Henseende. Den troende Lærer (den vantro vil gribe fejl i meget andet) kan aldrig tabe af Syne, at hvor langt han end ved sin menneskelige Forstand og Kløgt formaar at trænge ind i Naturens Hemmelig-

heder, saa maa han dog tilsidst erkjende en almægtig og alkjærlig Skabers Tilstedeværelse, og samme Tanke vil lyse ud af hans Undervisning til enhver Tid. Dog er det en Selvfølge, at en Lærer, og ikke mindst en Børnelærer, med Flid maa undgaa alt, hvad der paa eller anden Maade kan komme i Strid med Elevernes religiøse Overbevisning.

Hermed tror jeg saa i det foregaaende at have udviklet, hvilke Midler jeg benytter, og paa hvad Maade jeg søger at faa Børnenes Øjne opladte for det store og rige i Naturens Hus-holdning. Det vil vistnok tillige være klart, at Maalet for Undervisningen ikke er Kundskabs-meddelelsen, men at denne kun selv er Middel. Det Maal, der tilstræbes, er at aabne Barnets Øje for Naturen, saa at det mere og mere med Lyst kan betragte den og klarere og klarere kan komme til at se, hvor vist og skjønt alt er indrettet.

Om nogen nu vilde spørge mig, om jeg virkelig har naaet dette Maal, vil jeg dertil svare, at en Lærers Gjerning ikke er af dem, hvis Frugter strax ses; men dog er det mit Haab og min Overbevisning, at Undervisningen med dette Maal for Øje ikke vil udarte til kun at bibringe Kundskaber, der ofte snart glemmes, men at den ogsaa kan medgive Eleven et virkeligt Aands-udbytte, saa at han siden i Livet med Glæde kan se tilbage paa Naturhistorietimerne og ledes til stadig at forøge de Indtryk, som han modtog i dem.

Skoleefterretninger.

Som allerede i Programmet f. A. bekendtgjort blev der af Ministeriet under 31te Maj 1874 meddelt Skolen Tilladelse til at afholde Realafgangsexamen af lavere Grad, og i Henhold hertil indstilledes forrige Sommer følgende Elever:

1) Hans Jacob Laurits Hansen, Søn af Lokomotivfører N. Hansen i Aarhus, f. 1859.

2) Erik Sørensen, Søn af Landmand J. Sørensen, Skjoldelev, f. 1858. (Da denne Elev kun havde gaaet et Aar i Skolen, blev der særligt ansøgt om Tilladelse til at indstille ham).

3) Johannes Andreas Oskar Terndrup, Søn af Proprietær Terndrup, Haraldsmark, f. 1860.

4) Søren Rasmus Jensen Troldahl, Søn af Møllejer Troldahl, Graa Mølle, f. 1859.

5) Ferdinand Johan Christoffer Zeemann, Søn af afd. Stenhugger Zeemann, f. 1858.

Skriftlig Examen afholdtes den 2den og 3die Juli. Tilsynshavende var stud. jur. N. S. Boesen.

Mundtlig Examen afholdtes den 9de, 10de og 11te Juli. Som Censorer mødte Prof. Simesen som udsendt fra Ministeriet og Stiftsprovst Boesen paa Skoledirektionens Vegne. Endvidere deltog foruden Skolens Lærere Capitajn Colding og Grosserer M. G. Bech i Bedømmelsen.

Skolepengene ville i det kommende Skoleaar blive: i 1ste Kl. 4 Kr., 2den 5 Kr., 3die 6 Kr., 4de og 5te 7 Kr., 6te 8 Kr. og 7de 9 Kr. — For Brødre gives Moderation. I Oktober Maaned betales 3 Kroner i Brændepenge og ved Indmeldelsen en Gang for alle 2 Kr.

Skolen talte ved forrige Programs Affattelse 86 Elever. I Aarets Løb ere 22 udgaaede, medens 44 ere indkomne, saa at den nu tæller 108 Elever.

Fagene have været fordelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

Cand. theol. Fenger, Skolens Bestyrer, har haft Religion med 6te, 5te og 2den Kl., Dansk med 7de og 6te Kl., Tysk med 5te, 4de og 3die Kl. og Historie med 7de, 6te og 5te Kl.

Lærer Nielsen Regning og Mathematik med 7de og 6te Kl., Engelsk med 7de, 6te og 5te Kl., Skrivning, Tegning og Sang med hele Skolen.

Lærer Kristjansen Naturhistorie og Geografi med hele Skolen, Fysik og Kemi med 7de og 6te Kl., Mathematik og Regning med 5te Kl. og Historie med 2den.

Lærer Markussen Dansk med 5te, 4de, 3die og 2den Kl., Regning med 4de, 3die og 2den og Religion med 4de og 3die Kl.

Capitain la Cour Tysk med 7de og 6te og Fransk med et Parti af 6te og 5te Kl.

Frøken Winther har ledet Undervisningen i Forberedelsesklassen.

Sergent Selsted har forestaaet Gymnastik- og Svømmeøvelserne.

De Bøger, der skulle bruges [i det kommende Skoleaar, ere:

i 7de Klasse.

Kofods Verdenshistorie og Allens Danmarks-historie, Erslevs Geografi Nr. 3 og Atlas Nr. 1, Feddersens Dyrerigets Naturhistorie, Strøms mindre Plantelære, Mortensens Fysik og Simesens Kemi, Funchs danske Læsebog, Bojsens Gramatik og Texten til Danmarks Melodier. Rungs tyske Læsebog, Hjorts tyske Sproglære 7de Oplag, et Lexikon og Ankjærs Stiløvelser, Listovs engelske Læsebog 2den Afdeling, Rosings Gramatik, Hansens Regnebog 3die Del, Mundts Geometri og Stereometri, Stens Arithmetik, Algebra og matematiske Opgaver, en Logarithmetabel, et Bestik.

i 6te Klasse.

De samme Bøger, som i 7de i Historie, Geografi, Naturhistorie, Fysik, Kemi og Plantelære, Dansk, Tysk og Regning. Endvidere Tangs Udtog af Müllers Bibelshistorie, Balslevs Læsebog, en Salmebog, Listovs engelske Læsebog, 1ste Afdeling og Rosings Gramatik. Simesens letfattede Geometri og Arithmetik, Petersens Tegnehefte Nr. 4. Endvidere de, der læse fransk, Ahns franske Læsebog, 2den Del, og Monrads Gramatik, sidste Udgave).

i 5te Klasse.

Kofods Verdenshistorie og Kochs Fædrelands-
historie, Erslevs Geografi Nr. 3 og Atlas Nr. 1,
Feddersens Dyrerigets Naturhistorie, Tangs Ud-
tog af Müllers Bibelhistorie, Balslevs Lærebog,
en Salmebog, Matzens danske Læsebog, 3die Del,
Bojsens Gramatik, Texten til Danmarks Melodier,
Rungs tyske Læsebog og Bøjningsformer, et Lexi-
kon, Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling, Rosings
Gramatik, Hansens Regnebog, 3die Del, en Tabel,
Stens Arithmetik og matematiske Opgaver, Pe-
tersens Tegnehefte Nr. 3. Endvidere de, der
skulle læse Fransk, Ahns franske Læsebog, 1ste
Del, og Monrads Gramatik (sidste Udgave).

i 4de og 3die Klasse.

Ingerslevs Verdenshistorie og Handests Dan-
markshistorie, Erslevs Geografi Nr. 3 og Atlas
Nr. 1, Feddersens Naturens Bog, Tangs Udtog
af Müllers Bibelhistorie, Luthers lille Kathekis-
mus, en Salmebog, Matzens danske Læsebog, 3die
Del, Texten til Danmarks Melodier, Listovs tyske
Elementarbobog og Rungs Bøjningsformer. Hansens
Regnebog, 2den Del, og en Tabel, Petersens Tegne-
hefte Nr. 2.

i 2den Klasse.

Handests Danmarkshistorie, Erslevs Geografi
Nr. 5 og Atlas Nr. 1, Balslevs Bibelhistorie,
Luthers lille Kathekismus, Tillæget til Salmebog-
gen, Matzens danske Læsebog, 2den Del, Tex-
ten til Danmarks Melodier, Hansens Regnebog

2den Del og en Tabel, Petersens Tegnehefte
Nr. 1.

i 1ste Klasse.

Fru Heyns Læsebog for smaa Børn, senere
Matzens danske Læsebog, 1ste Del, Bredsdorffs
Sangbog og en Tabel.

Skrivebøger, Notebøger o. a. L., som Eleverne
skulle bruge, ville de faa opgivet den første Dag
i det ny Skoleaar.

Skriftlig Examen afholdes:

Lørdagen d. 3. Juli.

Kl. 12 6te Kl. Regning, 5te Kl. tysk Stil, 2den
Kl. Regning.

Kl. 4 6te Kl. engelsk Stil, 5te Kl. Regning.

Mandagen d. 5.

Kl. 8 5te Kl. dansk Stil, 6te Kl. tysk Stil, 4de
og 3die Kl. Regning.

Kl. 12 6te Kl. dansk Stil, 2den Kl. dansk Stil

Kl. 4 6te Kl. math. Opg., 4de og 3die Kl. dansk
Stil, 5te Kl. engelsk Stil.

Mundtlig Examen afholdes:

Torsdagen d. 8.

Kl. 8 6te Kl. Mathematik og Regning, 2den Kl.
Regning.

Kl. 10 4de og 3die Kl. Historie.

Kl. 12 5te Kl. Geografi, 6te Kl. Dansk.

Kl. 4 5te Kl. Mathem. og Regning, 6te Kl. Historie.

Fredagen d. 9.

Kl. 8 6te Kl. Engelsk, 5te Kl. Dansk.

Kl. 10 4de og 3die Kl. Naturh., 6te Kl. Religion.

Kl. 12 4de og 3die Kl. Religion.

Kl. 2 2den Kl. Geografi.

Kl. 4 5te Kl. Historie, 4de og 3die Kl. Geografi.

Lørdagen d. 10.

Kl. 8 4de og 3die Kl. Dansk.

Kl. 10 6te Kl. Tysk, 5te Kl. Naturhistorie.

Kl. 12 4de og 3die Kl. Regning.

Kl. 4 6te Kl. Geografi, 5te Kl. Religion.

Mandagen d. 12.

Kl. 8 4de og 3die Kl. Tysk, 2den Kl. Dansk.

Kl. 12 2den Kl. Religion, 6te Kl. Tysk.

Kl. 4 5te Kl. Tysk.

Tirsdagen d. 13.

Kl. 8 5te Kl. Religion.

Kl. 10 5te Kl. Engelsk 4de og 3die Kl. Historie.

Kl. 12 2den Kl. Historie. Forberedelsesklassen
i alle Fag.

Kl. 4 6te Kl. Naturhistorie.

Onsdagen den 14de Juli Kl. 9 afholdes Prøve i Sang med hele Skolen, hvorefter Omflytningen sker. Samme Dag afholdes Optagelsesprøve, og for de Elevers Vedkommende, der ikke kunne møde denne Dag, afholdes ogsaa Prøve Mandagen den 16de Avgust Kl. 8. Ferien begynder Onsdagen den 14de Juli, og det ny Skoleaar begynder Mandagen den 16de Avgust Kl. 9.

Til at overvære den mundtlige Del af Aarsprøven indbydes Elevernes Forældre og enhver, der interesserer sig for Skolen.

Aarhus i Juni 1875.

P. B. Fenger,
cand. theol.